

PRVA SEJA V TOREK, 26. MAJA

DEŽELNI SVET PRIČENJA Z DELOM

Slovenski zastopnik bo lahko dobro opravljal svojo nalogo ob pomoči vse naše javnosti

Novoizvoljeni deželni svetovavci so te dni prejeli vabila na prvo sejo deželnega sveta. Ta se bo sestala, kot znano, v torek, 26. t. m., v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta, in sicer zato, ker organi dežele sploh še nimajo lastnega sedeža. Svoj čas se je še nimajo lastnega sedeža. Svoj čas se je govorilo, da bo sedež dežele v palači tržaške kvesture, a vse kaže, da je ta predlog propadel. Sedaj govorijo, da bo sedež dežele v tako imenovani »vzorni palači« (palaZZo modello), vendar bo preteklo še precej časa, preden bodo notranje prostore palače tako uredili, da bodo povsem ustrezali svojemu namenu. Zdi se pa, da bodo nekatere urade dežele namestili v palači Telve na trgu Oberdan, kjer je do pred kratkim bil sedež tržaškega radia.

Dnevni red prve seje deželnega sveta predvideva med drugim izvolitev predsednika, dveh podpredsednikov in dveh tajnikov skupščine. Do izvolitve predsednika bo sejo vodil najstarejši svetovavec, 67-letni Guido De Sandre, ki je bil izvoljen na socialistični listi v pordenonskem okrožju. Glavni kandidat za prvega predsednika skupščine je demokristjan dr. De Rinaldini, občinski svetovavec v Nabrežini. Eno podpredsedniško in eno tajniško mesto pa pripadata po zakonu opoziciji in ju bodo po vsej verjetnosti dodelili komunistom. V začetku seje bodo svetovavci prisegli zvestobo republiki, vendar še ni natančno pojasnjeno, kateri organ bo te prislege sprejemal. Pričakovati moremo nadalje, da bodo v tej in v zvezi z drugimi formalnimi postopki nastali kakšni zapletljaji, zlasti spričo dejstva, da mora svet na osnovi volilnega zakona na prvi seji potrditi zakonitost izvolitve posameznih svetovavcev, kar pa more opraviti še le, ko je poteklo 15 dni, odkar so okrožni volilni uradi proglasili izvolitev 61 svetovavcev. V Trstu je izvolitev bila proglašena 16., v Vidmu pa šele 19. t. m. Posebni statut dežele po drugi strani določa, da se mora svet sestati 15

dni po volitvah, torej 26. t. m. Kako se bo to vprašanje rešilo? Možno je celo, da bo seja odložena. Dnevni red seje nato predvideva imenovanje več komisij, med drugim komisijo za sestavo pravilnika in finančno komisijo.

Osrednja in najvažnejša točka prve seje je vsekakor izvolitev deželne vlade, ki jo bodo sestavljali predsednik, osem odbornikov in štirje namestniki. Do danes še ni natančno znano, ali bodo vlado sestavili po vzoru sedanje osrednje rimske vlade, kar pomeni, da bi v vlado morali vstopiti predstavniki demokristjanov, socialdemokratov, socialistov in edini izvoljeni republikanski zastopnik. V tem primeru bi deželna vlada imela podporo 42 svetovavcev, to je več kot dvetretjinske večine. Demokristjani, socialdemokrati in republikanci so se že izjavili za takšno vlado, socialisti

pa še niso sprejeli nobenega dokončnega sklepa. Njihova videmska federacija se namreč temu upira, češ da je bolje počakati na junij ali julij, ko bo osrednje vodstvo stranke ocenilo prvo obdobje sredinsko-levičarske politike in naredilo tudi zaključke o nadaljnji strankini politiki.

Demokristjani, socialdemokrati in republikanci, katerim je osrednji volilni urad po natančnejšem pregledu volilnih izidov dodelil eno mesto v deželnem svetu (po prvih podatkih bi to mesto pripadalo liberalcem), lahko sami sestavijo vlado, saj imajo v svetu skupno 35 svetovavcev (28 KD, 6 socialdemokrati in 1 republikanec). Kako se bo to vprašanje uredilo, bomo zvedeli čez nekaj dni, ko se bodo zaključila pogajanja med prizadetimi strankami. Že danes pa je gotovo, da bo predsednik

(Nadaljevanje na 2. strani)

Proti krivičnemu ukrepu

Svet Skupne slovenske liste je na svoji seji dne 14. 5. 1964 z obžalovanjem vzel na znanje odločitev ministra za javna dela Pierraccinija, ki je z dekretom z dne 24. aprila 1964 v smislu zakona št. 167 razveljavil sklep tržaškega občinskega sveta, ki je izključil področje pod Rovtami iz načrta za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš pri Sv. Ani.

Svet Skupne slovenske liste je v zvezi z omenjenim dekretom ministrstva za javna dela sprejel sledečo

resolucijo

Ministrstvo za javna dela je utemeljilo svoj dekret z razlogi, ki ne držijo. Ni res, da bi sklep občinskega sveta podpiral zasebne koristi, ki so v nasprotju s splošnimi koristmi. Prav tako ni res, da bi obdelovanje vrtov pod Rovtami vpadalo zaradi bližine naselij in industrijskih obratov in da bi bilo omenjeno področje nujno potrebno za ljudske hiše.

Preden je tržaški občinski svet izločil področje pod Rovtami iz splošnega načrta, je imenoval posebno komisijo, ki je položaj podrobno proučila in priporočala omenjeno izključitev zaradi splošne gospodarske koristi in zaradi potrebe, da se ohranijo mestu največji vrtovi, ki skozi vse leto nudijo povrtnino tržaškim potrošnikom. Komisija je tudi ugotovila, da ostala bližnja področja, vključena v stanovanjski načrt, popolnoma zadostajo za potrebe bodočih ljudskih stanovanj v Trstu.

Nikakor ne odgovarja resnici trditev ministrstva za javna dela, da gre za preprečitev zasebne špekulacije, saj gre zvečine za male slovenske posestnike, ki so od svojih prednikov podedovali hišico z večjim ali manjšim vrtom in imajo v njih vir za vsakdanj kruh.

Svet Skupne slovenske liste iz omenjenih razlogov

protestira

proti sklepu ministrstva za javna dela in si pridržuje pravico, da v splošnem in v slovenskem interesu podvzame vse meritorne korake proti temu nesocialnemu sklepu v okviru širšega zakona, kateremu priznavamo socialni značaj, a ga v tem posebnem primeru nima.

VAŽNO ZA LASTNIKE ZEMLJIŠČ POD ROVTAMI!

Skupna slovenska lista vabi vse lastnike zemljišč na Kolonkovcu pod Rovtami, ki so vključena v gradbeno področje, da se zagotovo udeležijo sestanka, ki bo v ponedeljek, 25. maja, ob 20. uri v dvorani gostilne Sorda v ulici Costalunga 177. Na sestanku bo razgovor o korakih, ki jih je treba nujno sprejeti proti krivičnemu ukrepu o vključitvi zemljišč v gradbeno področje.

Svet SSL

SESTAVA DEŽELNEGA SVETA

Demokristjani	28
Komunisti	11
Socialisti	7
Socialdemokrati	6
Liberalci	3
Misovci	3
PSIUP	1
Slovenska skupnost	1
Republikanci	1
SKUPNO	61

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 24. maja, ob: 8.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 9.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske ljudske pesmi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Mlin na dnu morja«, napisala Lelja Rehar. Igra RO, vodi Jojzka Lombar; 12.00 Slovenska nabožna pesem; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 14.30 Sedem dni v svetu; 15.30 Radijska novela: Boris Pahor: »Na školjih«; 18.30 Kino, večeraj in danes; 20.30 Iz slovenske folklore: Lelja Rehar: »Po dunajski cesti furati je fajn«; 21.00 Vabilo na ples; 22.10 Peter Iljič Čajkovski: Simfonijski št. 3.

♦ PONEDELJEK, 25. maja ob: 11.45 Naš juke-box; 12.15 Lelja Rehar: »Po dunajski cesti furati je fajn«; 18.00 Glasovi iz narave, pripravil Tone Penko; 18.30 Iz cikla koncertov društva »Arte viva« v Trstu; 19.15 Radijska univerza: Jože Peterlin; Michelangelo Buonarroti: (1) »Zgodovinski opis dobe«; 21.00 Orazio Fiume: »Boben iz sukna«, opera v enem dejanju; Zbigniew Wiszniewski: »Neffru«, radijska opera.

♦ TOREK, 26. maja ob: 11.45: Ameriški odmevi; 12.15 Pomesek s poslušavkami; 17.20 Lahka glasba; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Sodobna italijanska glasba: Goffredo Petrassi: Noche oscura; 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Pregled italijanske dramatike, pripravila J. Tavčar in Jože Peterlin; 21.50 Slovenski in jugoslovanski solisti, Pianistka Tatjana Uršič, Johann Sebastian Bach: Kromatična fantazija in Fuga v d-molu; F. Chopin: Nokturno v cis-molu; Nokturno v B-molu.

♦ SREDA, 27. maja ob 11.45: Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15 Brali smo za vas; 18.00 Znanstveni leksikon; 18.30 Skladatelji v očeh njihovih sodobnikov; 19.00 Pevski zbor Julijske Benečije in Furlanije; 19.15 Higiena in zdravje; 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije. Vodi Claudio Scimone. Sodeluje sopranistka Angelica Tuccari; V odmoru (približno ob 21.15): »Andrej Voznjenski«, pesnik lirskih »umikov«, pripravil Filibert Benedetič.

♦ ČETRTEK, 28. maja ob: 8.30 Morje v slovenski pesmi; 10.00 Prenos sv. Maše iz stolnice sv. Justa; 11.15 »O dečku, ki je našel svojo srečo«, Napisal Kristof Schmidt, prevod in dramatisacija Ana Pelan, Igra RO; 12.15 Po društvih in krožkih: »Slovensko planinsko društvo«; 15.30 Johan Strauss: »Cigan Barons«, opereta; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Solistični koncert. Igra pianist Leo Smith; 21.00: »Ruy Blas«, drama v petih dejanjih, ki jo je napisal Victor Hugo, prevedel Franc Jerza. Igra Slovensko gledališče v Trstu, režira Adrijan Rustja; 22.50 S Festivala dveh svetov v Spoletu 1963.

♦ PETEK, 29. maja ob: 11.45: Jugoslovanski orkestri in pevci; 12.45 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljic, pripovedk, legend: (27) »Tri grahova zrna«, pripravil Jurij Slama; 18.30 Solisti Julijske Benečije in Furlanije; 19.15 Radijska univerza: Električna; »Faraday-Neumannov zakon«; 21.00 Koncert operne glasbe.

♦ SOBOTA, 30. maja ob: 11.45 Italijanski akvarel; 12.15 Podobe iz narave; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 15.30 »Zvest samemu sebi«. Radijska drama Petra Garvieja, prevedel Ivan Šavli. Igra RO, režira Stane Kopitar; 17.20: Drugi Vatikanski koncil; 18.00 Vinko Beličič: »Valentin Vodnik — prvi slovenski pesnik«; 19.15 Družinski obzornik; 20.45 Komorni zbor iz Celja; 21.00 Za smeh in dobro voljo; 21.30 Vabilo na ples; 23.00 Sodobna simfonična glasba.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 24. maja, nedelja: Cvetka, Marija
- 25. maja, ponedeljek: Naško, Urban
- 26. maja, torek: Dragica, Filip
- 27. maja, sreda: Janez, Magdalena
- 28. maja, četrtek: Telovo, Gojko
- 29. maja, petek: Majda, M. Magdal.
- 30. maja, sobota: Milica, Ferdinand

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Tajništvo za nekristjane

Na binkoštni praznik je daroval papež Pavel VI. v baziliki sv. Petra slovesno mašo spričo pettisoč bogoslovcev vseh narodnosti. Med pridigo jim je oznanil, da bo začelo že ta mesec delovati posebno vatiškansko tajništvo — neke vrste ministrstvo — za nekristjane. Urejeno bo kakor tajništvo za ločene kristjane, pravoslavne in protestante, a z drugačnimi cilji. Papež sam je dejal, da ima novi cerkveni organ namen približati se z navadnimi človeškimi stiki s pripadniki drugih ver; začeti z njimi razgovor na podlagi iskrene odkritosrčnosti in pravega človečanstva. Vsi ljudje naj bi predstavljali eno občestvo preko ozkih meja narodnosti in držav, socialnih in plemenskih razlik. Duh pravega katolicizma, to se pravi ves svet obsegajočega občestva naj prodre v vsa srca. Premagati je treba s'leherni egoizem, ki naredi človeška srca

tako ozka in vodi le k medsebojnemu sovražstvu, uči Pavel VI.

Ustanovitev novega tajništva je predlagal že v začetku vatiškanskega koncila neki škof iz Indonezije. Pobudo za to misel je pa dobil v stikih z budističnimi svečeniki.

Novo tajništvo bo vodil kardinal Marella, ki je večak v poznanju vzhodnih verstev. Če pomislimo, da so še pred dobimi 300 leti divjale po Evropi verske vojne, pomeni ta korak katoliške Cerkve velik korak naprej v duhu pravega bratstva med narodi.

—0—

NADŠKOF BERAN V HRADVANOVEM

Poročilo, ki ga je prinesel dunajski »Volksblatt« iz Prage, pravi, da so dne 2. maja mons. Beranu določili nov kraj bivanja v Hradvanovem pri Mladavovicah v zavodu, ki je last »Caritas«. Tam so tudi škof Stefan Trohta, škof Stanislav Zela in prior samostana premonstrancev v Ninovi Rokski p. Mečačka. Kot poroča časopis, so »povabili« mons. Berana, naj se preseli iz Mukarova, ker mu hočejo češkoslovaško oblasti onemogočiti, da bi se sestajal s svojimi zvestimi duhovniki, ki so romali k njemu. Mukarov je bil namreč samo 20 km od Prage.

Ni pa še n'cesar znanega, če je bila sprejeta njegova prošnja za konzularni vizum za potovanje iz države in povratek na Češkoslovaško. Prošnjo je vložil prelat že pred veliko nočjo na oblasti, da bi se poudal v Rim na obisk »ad limina«.

Deželni svet pričenja z delom

(Nadaljevanje s 1. strani)

prve deželne vlade videmski demokristjan dr. Berzanti.

Kot znano, bo Listo slovenske skupnosti v deželnem svetu zastopal odvetnik dr. Jože Škerk. Glede na široke kompetence, ki jih na osnovi posebnega statuta ima dežela, je jasno, da njegova naloga ne bo lahka. To tudi zaradi tega, ker deželni poseben statut ne vsebuje nobenih praktičnih določil za našo narodno manjšino. Nujno je zato potrebno, da se slovenskemu zastopniku postavi ob stran skupina strokovnjakov, ki bodo proučevali razna vprašanja, s katerimi se bo bavil deželni svet, kajti samo na ta način bo delo slovenskega predstavnika zares temeljito in učinkovito. Nujno je nadalje, da se čimprej ustanovi širši posvetovalno-politični organ, od katerega bo izvoljeni slovenski zastopnik prejemal splošna navodila za svoje delo in nastope v deželnem svetu ter v drugih njegovih organih.

Gre vsekakor za kočljiva, a izredno važna vprašanja, ki se morajo čimprej urediti, če hočemo, da bodo koristi in pravice slovenske manjšine v okviru dežele izbojevane in zaščitene. Kateri problemi so najbolj pereči, izhaja iz vsilnega programa Liste slovenske skupnosti. Naloga slovenskega izvoljenega zastopnika in vodstev političnih organizacij, ki tvorijo LSS, je, da te probleme še podrobneje proučijo in se na pristojnih mestih odločno zavzamejo za njihovo pravično in pošteno rešitev.

BRANDT PRI JOHNSONU

Berlinski župan Willy Brandt se mudi že nekaj časa na političnem obisku v Združenih državah. Na binkoštni ponedeljek je imel daljši razgovor s predsednikom Johnsonom, ki je izjavil, da imajo Nemci pravico do samoodločbe in zedinjenja. V napitnici pri s'avnostnem kosilu je nazdravil berlinski župan amerišskemu predsedniku kot zvestemu prijatelju Berlina, ki je leta 1961 na lastne oči videl, kako sramoten je zid po sredi mesta; loči brate od bratov. Nemčija pa se mora zediniti v miru in svobodi.

Svetovni kongres komunistov

Francoska komunistična stranka je z vključila svoje 17. strankino zborovanje. V posebni resoluciji so zborovalci strogo obsodili razkolniško delovanje kitajske komunistične stranke. V istem smislu so jim pritrdili tudi zastopniki 42 drugih komunističnih strank, ki so bili navzoči na zborovanju kot gostje.

Med drugimi sklepi je važen tudi predlog, da se skliče svetovni kongres vseh komunističnih strank, ki naj premosti prepad med Moskvo in Pekingom.

Za ta predlog so se izrazili vsi tuji zastopniki, razen odposlancev komunističnih strank Italije, Romunije in Poljske.

MIR NA ANTARKTIKI

Države: Argentina, Čile, Velika Britanija, Francija, Sovjetska zveza in Nova Zelandija so si že pred časom razdelile vplivna področja na ozemlju Antarktike. Vse te države so sklenile, da ne sme služiti ozemlje okrog južnega tečaja nikakršnim vojaškim namenom; najmanj pa še za preizkuševališče jedrskega orožja.

V januarju tega leta so pa še sklenile, da se bodo vršila nadzorstva, ali se vse države držijo gornjih sklepov. Prejšnji teden so posebne komisije pregledale vsa oporišča na ledenem kontinentu in ugotovile, da ni nobena država postavila kakih vojaških naprav. Južni kontinent, ki meri približno 14 milijonov kvadratnih kilometrov, je torej edini, kjer vlada še resnični mir.

„Iz vode so vsa živa bitja“

Te besede iz korana je citiral Nikita Hruščov, ko je pritisnil na gumb pri novem Nilovem jezcu blizu Assuana. Velikanske slovesnosti, ki so prekašale svečane dneve ob otvoritvi sueškega prekopa leta 1869, so zbrale 14. t. m. okrog častnega gosta Hruščova, Nasserja, iraškega predsednika Arefa in jemenskega predsednika Sallala na tisoče in tisoče Egipčanov, ki so prisostvovali odprtju novega jezca. Nilovi valovi so se pretočili iz stare struge v umetni prekop in namočili pesek, da bo nastala rodovitna oaza.

Sestintrideset tisoč delavcev je štirideset mesecev kopala, vrtala, odnašala skale, gradila cementne bloke kot nekdanj za faraonske piramide. Razlika je pa ta, da so faraoni postavljali svoje grobnice na truplih tisočeri sužnjev le sebi v čast, zdaj so pa svobodni delavci zgradili velikanski jez pa v korist. To ljudstvo časti že tisočletja veletok Nil kot dar božji. Brez njegovih rednih vsakoletnih poplav bi ostala spodnja dolina suha in brez rodovitnega blata, ki nadomešča gnoj, s tem pa tudi brez kruha. Nil je pa preplaval deželo po svoji volji. Zato so felahi že za časa faraonov darovali valovom in krokodilom v njih mlado deklico, da bi božanski Nil svoje poplave urejal. Žrtve so bile zaman. Šele ko je leta 1902 moderna tehnika zajezila Nilove valove z dva kilometra dolgim granitnim jezom pri Assuanu, je bilo mogoče trajno namakati Nilovo dolino. Egipt je tako pridobil dva in pol milijona hektarjev rodovitne zemlje. Z novim jezom upajo pridobiti drugih 900 tisoč hektarjev. V Egiptu nimajo dežja, imajo pa dosti sonca in dosti vode v svoji sveti reki. Z jezovi in zapornicami imajo možnost umetnega namakanja. Koder se je pred desetletji še belil puščavski pesek, tam bodo kmalu valovali v soncu žitni klasi in bo poganjal bombaž.

Politika za jezom

Nilov jez pa ni zrastel samo iz jeklenega ogrodja in iz cementnih blokov. Za njimi

se skrivajo tudi nevarne politične spletki. Že Sueški prekop je nastal zaradi tekme kolonialnih velesil. Drugemu asuanskemu jezcu so pa najprej botrovala nasprotja med Zahodom in Vzhodom, potem pa tudi spor med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Ču-en-laj je ponujal Nasserju velike vsote za gradnjo jezcu. Egipčanski politik je pa raje segel po pomoči, ki je bližja in danes tudi bolj zahodnjaška, to je, po sovjetski. Ruski tehniki in pomoč 400 milijonov rubljev so pomagali zajeziti in koristno uravnati Nilove vode. Zato je tudi Nasser objel Hruščova, in ko je ta s pritiskom na električni gumb pognal v zrak zadnjo pregrado, je vzkliknil: »Dragi Nikita, Združena arabska republika nikoli ne bo pozabila tega dejanja.«

—0—

POMOČ TURISTOM

Rimska policija se je zelo energično pripravila za letošnjo turistično sezono. V prvi vrsti hoče preprečiti navijanje cen po gostiščih in barih, v drugi pa pobijati vsiljivost delamrznih elegantnih postopačev, ki se ponujajo mladim turistkam iz tujine. Ustanovila je poseben urad z izvežbanim moškim in ženskim osebjem, ki je v vsem na razpolago tujim gostom. Po vseh javnih prostorih visijo tablice v raznih jezikih, ki dajejo tujcem navodila in telefonske številke policijskih uradov, da jih morejo v stiski in potrebi takoj poklicati na pomoč.

Podobni ukrepi bi prišli prav tudi v drugih mestih.

»GIRO D'ITALIA«

V soboto se je začel 47. »Giro d'Italia«. Po 4. etapi vodi Enzo Moser s 17.49'01". Drugi je Pogiali z 1'01" zaostanka, nato slede De Rosso, Everaert, Carlesi in Cribiori z enakim časom. Pričakujejo, da bo potekal glavni boj med Baldinijem in Anquetilom.

Preveč mesa jemo

Italija je bila vedno znana kot dežela, kjer jedo ljudje sorazmerno zelo malo mesa. Prejšnji teden je pa izjavil minister za industrijo in trgovino Medici, da so Italijani postali preveliki mesojedci. Dišijo jim pa le boljši kosji govedine in okusne telečine. Te vrste mesa pa mora država uvažati iz tujine, kar zelo obremenjuje državne finance. Uvoz mesa in živine znaša že 200 milijard na leto, kar eno četrtnino plačilne bilance.

Minister je dejal, da se v demokratični vladavini ne more z zakonom ukazati, kaj naj državljanji jedo. Umestno pa je za splošni gospodarski blagor, da se omeji uvoz. Zato naj gospodinje sežejo namesto po dragi tuji govedini po kuretini in svinjini, jajcih in siru.

Vlada bo začela izvajati v tem smislu načrtno kampanjo, da se omeji previsoki uvoz drage hrane.

BREZ POVRATNE VOZOVNICE

Znano je, da je na Škotskem kraj, kjer se lahko brez vseh sitnosti poročijo tudi mladoletni, ki bi sicer morali imeti dovoljenje staršev ali skrbnikov. To je majhni, a znameniti Gretna Green. Tja romajo (največkrat pa se prikradejo) premladi zaljubljeni iz Evrope in Amerike, da se čimprej poročijo. Samo iz Nemčije pride vsako leto tja 100 do 150 takih parčkov. To pa je stalen vir sitnosti za nemške oblasti, zlasti pa še za nemškega konzula Theusnerja v Edinburgu. Zadeva je namreč ta, da pridejo navadno ti parčki takoj po poroki v Gretna Greenu na konzulat po — denarno pomoč, ker si ne morejo plačati vožnje nazaj v domovino.

Konzul Theusner je tega že sit in je te dni predlagal, naj bi proglasili v Gretna Greenu sklenjene zakone v Nemčiji za neveljavne, da bi tako zavrli romanje parčkov tja in si prihranili stroške za — njihovo poročno potovanje.

Resen opomin slovenskega zdravnika proti „kontracpciji“

Stirinajstndnevnik »Naši razgledi« je prinesel v eni zadnjih številki (št. 8, 1964) naslednji članek izpod peresa uglednega slovenskega zdravnika in univerzitetnega profesorja, dr. Jurija Zalokarja. Članek ponatiskujemo zaradi njegove izredne aktualnosti in etične vrednosti, pa tudi zato, ker dokazuje, da slovenski narod le ne drvi slepo v biološko propast, kot se včasih zdi, ampak da so ljudje, ki se te nevarnosti zavedajo (svoj čas smo opozorili na zadevni članek teologa prof. Janžekoviča):

Naši razgledi so v 5. številki priobčili prevod nemškega članka o kontracpciji (tehniški proti zanositvi). Ne morem si pomagati, toda v lahkotnosti, s katero razpavlja prof. dr. Kirchhoff o tako kočljivi zadevi kar pred javnostjo, lahko vidim le, da se je ta ginekolog že povsem potopil v svet prevrnjenih vrednot. Kontracpcija kot gibanje je namreč problem, ki postavlja velika vprašanja pred medicinsko etiko. To velja še v posebni meri za hormonsko kontracpcijo, ki jo omenjeni članek obravnava. Med drugim je etično vprašanje v tem, ali medicina sme morda celo usodno posegati v človeško telo, kadar ni njen namen zdraviti. Očitno je namreč, da s kontracpcijo ničesar ne zdravimo. Z

njo pa tudi nobene bolezni ne preprečujemo, ampak preprečujemo le fiziološko dogajanje zanositve. Vprašanje je pri hormonalni kontracpciji še posebno izostreno. Hormonalno dogajanje v telesu je namreč zelo komplicirano in medsebojno povezano. Čim to hormonalno harmonijo nekje spremenimo, se pojavi nevarnost, da se ves hormonalni sistem spremeni. Celo dr. Kirchhoff ne zamejuje povsem možnosti, da bi zaradi tega lahko prišlo do nastanka karcinoma (raka) na dojkah. Če pa imamo tako nevarnost pred očmi, kako je potem mogoče vršiti tovrstne poizkuse s hormonalno kontracpcijo, čeprav le pri prostovoljnih poizkusnih osebah? Ne moremo pa izključiti tudi drugih posledic hormonalnega izravnovešenja. Podobni pomisleki drže do neke mere tudi za druge načine kontracpcije.

Medicinski pomisleki proti kontracpciji

O problematičnosti nekaterih oblik kontracpcije moremo torej govoriti ne le z etičnega, ampak s čisto medicinskega stališča. Ker

(Nadaljevanje na 9. strani)

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
GOSTOVANJE DRAME SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE
V soboto 23. t. m. ob 21. uri
in v nedeljo 24. t. m. ob 17. uri v Avditoriju

BRENDAN BEHAN

»T A L E C«

Komedija

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni v dvorani.

V Soči pri Gorici sta v nedeljo, 17. t. m., našla tragično smrt

Cveta Breclj vdova Michelin
in njen 13-letni sin
Martin

Trupli ponesrečencev smo položili v torek, 19. t. m., v družinsko grobnico na pokopališču v Devinu. Naj mirno počivata v Bogu.

ZALUJOČI SORODNIKI

Sturje pri Ajdovščini, Pieris, Devin, 21. 5. 1964

9 Tržaškega

75-letnica igravca Antona Požarja

Tedaj, ko je gledališko življenje v nekdanjem Narodnem domu v Trstu živelo v polnem razmahu, je med igravci nastopal tudi Anton Požar. Zgodovina tistega kulturnega žarišča se je zaključila z žalostnim požigom, ljubezen do slovenske odrske umetnosti pa je tlela pod pepelom, tlela je v srcih ljudi, ki so jo ljubili in v srcih tistih, ki so jo nekoč na odru izpovedovali.

Ena tistih živih prič gledališkega življenja je Anton Požar, ki je včeraj praznoval 75. rojstni dan. Slovenci, posebej še Tržaški, so imeli od nekdanj radi gledališke predstave, nekoč še rajši kot danes. Zanje so to »veselice« — veselice, na katere so hodili in so jih tako imenovali, čeprav so morda pri predstavi zaradi tragične vsebine jokali. In ko mislijo naši ljudje na tiste predstave, se živo spominjajo tudi igravca Antona Požarja.

Požar je odigral mnogo vlog in izoblikoval mnogo najrazličnejših odrskih značajev. Najbolj se je razživel v veselih in nasmejanih vlogah. V ljudskih igrah s petjem je prišla do izraza tudi njegova darovitost za petje. Tržačani se spominjajo njegove prožnosti in sproščenosti na odru, pa tudi njegove vedrosti in smisla za oblikovanje najrazličnejših značajev.

Po zadnji vojni je Anton Požar deloval pri Slovenskem narodnem gledališču v Trstu, ki je začelo znova z dramskimi predstavami v našem mestu. Novim, mladim igravcem se je priključila skupina nekdanjih igravcev iz Narodnega doma, kot je bil prav Anton Požar, Valerija Silova, Josip Fišer in še nekateri. Ti so prinesli pridih nekdanjih dni v

GOSTOVANJE LJUBLJANSKE DRAME

V soboto 23. in v nedeljo 24. tega meseca bo v Trstu v gosteh Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. V Avditoriju bo uprizorila komedijo pred kratkim umrlega irskega dramaturga Brendana Behana »Talec«. Delo je režiral mladi slovenski režiser Mile Korun.

»Talec« je doživel v Sloveniji ogromen uspeh, saj je na repertoarju ljubljanske Drame že od leta 1962. Čudovita vigranost ansambla je prišla do izraza še posebej tam, kjer je nesrečni Irec izpovedal tragedijo svojega ljudstva v imenu človeštva, kajti vojne in nasilja in krivice ubivajo najlepše v življenju: mladost in ljubezen. Behan je v »Talcu« izpel svojo balado, ki zajema stare motive ljudskega izročila.

Duša Počkajeva, Stane Sever, Kačičeva, Potokarjeva in vsi prvaki ljubljanske Drame sodelujejo pri tej koralni predstavi, ki je nov dokaz lepe tradicije slovenskega gledališča. V Avditoriju bomo imeli priliko ne samo gledati veliko odrsko delo, ampak tudi vrhunsko predstavo, ki se vpleta z melodijo čudovitih starih irskih balad.

ČESTITAMO

Dne 9. t. m., sta se poročila v župni cerkvi v Rojanu g. Jurij Slama in gđc. Sara Fornazarič. G. Jurij Slama je znan naši javnosti kot član Radijskega odra in radijski pravljicar. Obilo sreče!

načinu igranja, doživetja, v pojoči nekdanji besedi, v vsem.

Anton Požar je na odru izstopal po svoji visoki postavi, a skušal je takoj v začetku ujeti melodijo vsega igravskega zboru, skušal je v ubrani harmoniji s soigravci ustvarjati enovito odrsko celoto. Zdaj se mu je to posrečilo bolj, zdaj manj; zrasel je pač drugje, in sedanjost je zahtevala mnogo od njega. In tako je v predstavah od Nušičevih komedij, do slovenskih ljudskih iger oblikoval tipe ljudi, kot jih je čutil, in je prinašal svoj delež predanosti in ljubezni do gledališča tržaškemu občinstvu.

Igravca Antona Požarja se spominja o njegovem življenskem jubileju slovensko tržaško občinstvo, ki ga je tolikokrat zabaval na odru in mu tolikokrat odkrival drobca za drobcem lepoto vsakdanjega in daljnega sveta.

To občinstvo pa tudi želi svojemu igravcu prijeten počitek in še mnogo let življenja.

J. P.

VEČ TELOVADBE V NASE SOLE

Na splošno je v naših šolah na Tržaškem, posebno še v osnovnih, vse premalo telovadbe, v kolikor sploh je. Le zelo malo je šol, kjer bi bile ure, ki so predpisane za telesno vzgojo, zares izkoriščene v ta namen in tako, kakor je treba.

Temu je delno vzrok pomanjkanje telovadnic in usposobljenih strokovnih učnih moči, delno pa brezbriznost učiteljev oziroma njihova premajhna zavest o važnosti telesne vzgoje za mladino v dobi najhitrejšega razvoja. Odgovorni ljudje na šolah so marsikje še starejši ljudje tiste generacije, ki še prezirljivo gleda na telesno vzgojo in na šport, češ »kaj pa je tebe treba bilo«. Važna se jim zdi samo duševna vzgoja mladine, samo nabiranje znanja in humanistično oblikovanje mladih duhov.

Nihče ne zanika, da je to zelo važno. Prav tako važno pa je tudi, da se mladina tudi telesno vežba in razvija, da bomo dobili zdrav, močan in lep mladi rod. Samo v zdravem telesu se tudi duh zdravo razvija, kar so vedeli že antični ljudje. Toliko važnejša je telesna vzgoja danes, ko je moderen človek mnogo bolj obremenjen z duševnim delom in ima manj možnosti, da se v svojem poklicu tudi telesno dovolj razgiblje.

Zato, učitelji, izkoristite vse možnosti, ki so vam na razpolago, da uvedete čim več telovadbe v šole. Kjer ni telovadnic, telovadite v razredu (seveda pri odprtih oknih ali vsaj v dobro prezračenem prostoru) ali na dvorišču. O roci vam bodo hvaležni.

Vi, starši, pa se prepričajte, če je na vaših šolah dovolj telovadbe in če so izkoriščene vse za telovadbo predpisane ure. Če niso, posredujte pri učiteljih in ravnateljih!

MALI OGLAS

Naprodaj sta dve novi slovenski (gorenjski) narodni noši, ženska in moška. Ponudbe poslati na upravo Novega lista pod šifro: »Narodni noši«.

GROZNE NESREČE

Pretekli teden se je dogodila v Trstu in v naši deželi vrsta pretresljivih nesreč, ki so zahtevale številne smrtne žrtve.

V petek zvečer nekaj minut pred polnočjo sta trčila v Barkovljah dva avtomobila v po'ni hitrosti, pri čemer so našli smrt upravni ravnatelj pivovarne Dreher 76-letni Luigi Secondo Ghiglione, 43-letni šofer Silvij Hribernik iz ulice Ponciana 4 in 31-letni fotograf Ferdinando Sallusti iz ulice Paisello 7, ki je sedel za volanom drugega avtomobila. Ta je tudi povzročil nesrečo, sodeč po sledovih, ker je vozil na ovinku celih 100 metrov čisto po levi strani. Trije drugi ljudje so bili hudo ranjeni.

Isto noč se je ubil pri prenatlagi voznji s skooterjem 24-letni mornar Riccardo Paolletti iz ulice Flumiani 13.

V nedeljo je bil smrtno nevarno ranjen pek Mario Deste, ki je s svojim Fiatom 600 treščil v drevo pri Orehu blizu meje. Ranjena sta bila tudi njegova starša.

Pri Bazovici pa se je isti dan hudo ponesrečil 34-letni Sergio Vidmar iz ulice Vivaldi 4. To pa še zdavnaj niso vse nesreče, ki so jih povzročili zadnji teden v Trstu manjja divjanja z motornimi kolesi, neprevidnost in pijanost.

Nenavadno dolga in huda serija nesreč je napravila globok vtis na prebivalstvo, vendar dvomimo, da bo spametovala tiste, ki se prepuščajo svoji lahkomišelnosti.

Beneška Slovenija

SPETER

V starih časih so predstavljali naši potoki in hudourniki resnično oviro za prehode. Posestniki, ki imajo svoja zemljišča onkraj vodnih strug, so morali delati velikanske ovinke in iskati plitvin, da so prebredli vodo in prišli do svojih njiv.

Nekaj podobnega se godi še sedaj lastnikom zemljišč okrog Čemurja. Bresti morajo čez hudournik Kozico in znašati čezenj na hrbtu vse potrebno. Pri cementarni sicer stoji most, a do njega ni bila speljana pot in ni bil namenjen splošnemu prometu. Na posredovanje županstva pa bo sedaj vojaška uprava uredila en kilometer dolgo cesto vzdolž reke. Tako bo omogočen tudi prizadetim posestnikom dohod k mostu in na njihova zemljišča.

Dolenji Barnas:

IMELI BOMO VEČ VODE

Dolenji Barnas in zaselka Gorenje ter Makorini so vedno trpeli na pomanjkanju vode. Barnas je sicer imel priključene cevi na glavni občinski vodovod, a vode ni dovolj pritekalo, zlasti ne v poletnih mesecih.

Po posredovanju krajevnih oblasti je pa zdaj določilo ministrstvo za javna dela 8 milijonov lir, da se ojači vodovodna napeljava v omenjene vasi. Vodo bodo črpali tudi iz močnega izvirka v kraju Hlevje, tako da bodo cevi polne tudi poleti, ko je voda najbolj potrebna.

Ceste, luč in voda so bile že od nekdanj v naših krajih stalni vir pritožb. Polagoma se tudi v tem oziru že marsikaj izboljšuje.

Brdo:

NESREČE ZARADI PREOZKIH CEST

Dostikrat se dogaja, da se morajo prej zgoditi kake nesreče, preden se oblast od-

OBCINSKI SVET

Po volivnem odmoru se je v četrtek zvečer zopet zbral Goriški občinski svet na redno sejo. Na dnevnem redu je imel razpravo o proračunu za leto 1964, vprašanje mestne elektrarne in plinarne ter zadevo o mestnih avtobusih.

Občinski proračun predvideva primanjkljaj 527 milijonov lir in pol. Poročilo k proračunu pravi, da je nastal v prvi vrsti zaradi povišanja plač mestnih uslužbencev. Občina ga bo knila v iznosu 187 milijonov lir z davčnimi poviškami, za 340 milijonov bo pa morala najeti novo posojilo. Lažja ovira so mestne elektrarne, ki ne izkazujejo velike izgube. Trši oreh pa je vprašanje mestnih avtobusov, katere ima v najemu podjetje ATA in ki se pritožuje, da ima zgubo pri obratu. Že večkrat se je slišalo, da misli občina vzeti v direktno upravo avtobusni mestni promet. Doslej se je pa ta zadeva, bogvedi iz kakšnih zahrbtnih razlogov, vedno odlagala.

PRVE ŽRTVE SOČE

Vsako leto zahteva mrzla in deroča Soča svoje žrtve. Tako z odaj in tako tragično kot letos pa malokdaj. V torek popoldne so odpeljali prvi dve žrtvi iz mrtvašnice na goriškem pokopališču v Devin v družinsko grobnico.

Utopljenca sta 39-letna Cveta Breclj, vdova Michelin, in njen 13-letni sin Martin.

- *Kanalška dolina*

loči za popravo javnih naprav. Tako je tudi pri nas. Cesta, ki pelje iz Sedlišč v Brdo, je že tako ozka in razdrapana, da je kar čudno, da se ni pripetilo še več nesreč, ko se jih je. Enako je na odseku iz Viskorše v Tipano.

Zalostna nesreča se je pripetila prav tukaj. Po cesti se je porival s svojim vozičkom 78-letni invalid iz prve svetovne vojne Valentin Siniko. Nič se pravzaprav ne ve, kako se je pripetilo. Nesrečni pohabljenec se je morda hotel izogniti na ozki poti kakemu vozu. Prirnil se je pa preveč na rob ceste in je z vozičkom vred zletel v prepad. V obupnem stanju so ga potegnili ven, a je bil tako težko ranjen, da je doma izdihnil.

V nedeljo popoldne sta pa tam blizu trčila dva avtomobila. Na preozkem cestišču se nista mogla izogniti drug drugemu in se prišlo do trčenja. K sreči ni bilo človeških žrtev. Vsi okoličani odločno terjajo od oblasti, da se te ceste temeljito popravi.

Neme:

NAPREDEK TUDI PRI NAS

Skrbništvo za javna dela je dovolilo novih 45 milijonov lir za asfaltiranje ceste proti Krnici in Vižontu. Cesta je zelo važna zlasti za turiste; vodi okrog gričev Bernardia in se na vsakem ovinku odpirajo novi, krasni razgledi po bližnji in daljni okolici.

Občinski svet je tudi odobrila stroške za razširjenje in popravo pokopališča v Černej. V Ramandol pa bodo napeljali telefon. Tako bodo imele vse občinske funkcije telefonsko povezavo. Telefonsko omrežje je brezdvoma tudi važen korak za razvoj turizma.

Mama je prišla obiskat sina v Gorico k salezijancem, kjer je študiral. V družbi z družino Pregelj, ki ima sina v istem zavodu, sta se odpeljala k Soči, kjer so Pregljevi hoteli preizkusiti novi motorni čolniček. Po navidez mirni vodi so vozili mati, sin, Pregelj in njegov nečak. Pri jezcu električne centrale v Stražicah je pa nagli tok vode potegnil čolniček proti nevarnim zapornicam. Motor je odpovedal in čoln se je prevrnil. Dočim so Preglja in njegovega nečaka z veliko težavo potegnili iz valov, je vrtinec pogotil Brecljevo in njenega sina.

Gasilci in orožniki so se morali nekaj časa truditi, da so našli obe trupli.

Pokojna je iz znane Brecljeve družine v Zapužah pri Ajdovščini, sorodnica nekdanjega znanega goriškega zdravnika dr. Antona Breclja ter tudi doberdobskega župnika. Po vojni je bila nekaj časa v službi pri Kat. knjigarni in na slovenskih šolah, nato se je omožila v Devin. Pred 6 leti se ji je mož, pek in trgovec, smrtno ponesrečil z avtom. Vdova se je lani jeseni presešila v Ronke, kjer je odprla modno trgovino za otroke. Živela je samo za svojega sinka. V nedeljo, na izletu, je pa smrt oba združila v poslednji objem.

Vsem sorodnikom povsod priljubljene in znane gospe Cvete izražajo znanci in prijatelji iskreno sočutje. Materi in sinu pa naj Večni dodeli več veselja, kot sta ga imela na tem svetu.

Sovodnje:

ZABAVA BREZ KULTURE

V soboto, nedeljo in ponedeljek zvečer je bil po vasi vesel in hrupen živ-zav. Domači društveniki so namreč priredili kar tridnevno plesno zabavo na športnem igrišču. Mladine je bilo na barjarjih vse polno; starejši so pa posedali ob mizah in pri okusnih čevapčičih, ki so postali pri nas že stalna pritiklina zabav na prostem.

Razen tekmovanja v briškoli, ni bilo na sporedu nobenih drugih točk. Nihče ni več proti pametni zabavi, tudi plesni, a kaka kulturna točka bi vendarle sodila na poletne prireditve na prostem; to velja na splošno. Zato se nam zdi prav primerna opazka G (orazda) V., podpredsednika SK-GZ, v »Primorskem dnevniku«, naj bi društva vključevala vsaj majhen kulturni spored pri svojih prireditvah.

V četrtek zvečer so pa Sovodenjci res uživali lep kulturni večer. Otroci, ki obiskujejo Goriško glasbeno šolo, so nastopili z glasbeno produkcijo v društveni dvorani.

CESTNA NESREČA
UGLEDNEGA SOLNIKA

V petek okrog po'dne se je pripetila na križišču ulice Orzoni, pred športnim igriščem, precej huda nesreča. Dvainosemdesletni upokojeni osnovnošolski ravnatelj Rihard Orel, znan tudi kot komponist in folklorni pisatelj je hotel prečkati cesto. Medtem ko se je izognil nekemu avtomobilu, se je zaletel v Orla motociklist in ga je podrl na asfalt. Precej hudo poštega ravnatelja so odpeljali v bolnišnico, kjer se mu pa stanje že izboljšuje.

Iz Goriške

Čudno je, da sta nezavestnemu ranjencu izginiti tudi ura in listnica. Na kraju nesreče ju niso našli in se je torej kdo z nesrečo bližnjika še okoristil.

DOBRA GLEDALIŠKA PREDSTAVA

Po dolgem premoru je Slovensko gledališče iz Trsta spet gostovalo v Gorici. V Prosvetni dvorani na Korzu je igralo dramo francoskega eksistencialista Paula Sartre »Umazane roke«. Igra je precej zahtevna tako za igralce kakor za gledavce. Sartre jo je napisal že leta 1945. V njej prikazuje s čudovito spretnostjo notranji boj človeka in sicer njegovega humanističnega »jaza« z njegovo od zunaj narekovano in oblikovano duševnostjo. V človeku išče predvsem svobodno osebnost.

Te odtenke so izredno dobro podčrtali igralci glavnih vlog. Čeprav na improviziranem odru, je inscenator — z izjemo nekaterih malenkosti — dobro in domiselno prikazal potrebno okolje.

Vsi nastopajoči so dokazali, da se uvršča naše tržaško gledališče med najboljše slovenske odre.

Občinstvo je dvorano popolnoma napolnilo. Sicer pa je ta že tako majhna in vzbuja ob vsaki prireditvi vprašanje, kdaj bomo tudi v Gorici imeli dvorano, ki bo na razpolago vsem resnim kulturnim prireditvam brez izjeme.

PODJETNA PUNČKA

V ponedeljek so govorili po vsem mestu še o eni žrtvi mrzlih soških valov. Neki delavec je namreč opazil pod ločniškim mostom žensko kolo, krilo in čevlje. Ko je šel opoldne ondot mimo, je bilo še vse na kupu. Obvestil je orožnike, ki so med tem ugotovili, da je zginila z doma 16-letna Gina Machitella, de'avka v predilnici.

Doma je pustila pismo, v katerem piše materi, vdovi z osmimi otroki, da je že vsega sita. Gasilci in orožniki so preiskali strugo na dolgo in široko, domnevne utopljenke pa niso našli. Dognali so pa v torek, da so dekletke videli v Vidmu in da ji niso dišali mrzli valovi. Obleko in kolo je pa nalašč pustila na produ, da bi domače — in tudi svojega fanta preplašila s samomorom.

Dekliču je pa že zvečer znanjkal denar in se je zato vrnila z avtostopom v Gorico. Na Travniku je še govorila z nekim prijateljem, ki jo je nagovarjal, naj se vrne domov. Ona pa je odgovorila, da jo je nalašč zagodla vsem skupaj, ker je vsega »štufa«. Kje je prespala noč, niso še ugotovili.

Eno je pa Gina le dosegla. Dnevniko so objavili njeno sliko z visoko frizuro in o njej pisali. Punčka menda upa, da se bo našel kak režiser, ki jo bo najel za film.

MATURE

Ravnateljstva višjih srednjih šol so že prejela navodila za letošnje zrelostne in usposobljenostne izpite. Za goriške slovenske maturante se bodo vršili izpiti v Trstu. Začeli se bodo v torek dne 30. junija z italijansko pismeno nalogo.

GOSPODARSTVO

Nekateri škodljivci na trtah

1. Trtjon ali trtni listni zavijač, ki je navadno en cm dolg hrošček z značilnim rilčkom — trtni rilčkar — povzroča škodo s tem, da napravlja posebne listne zavitke v obliki cigarete. Če odvijemo posamezno cigareto, najdemo v sredini bela jajčeca, navadno 3 po številu. Ta jajčeca je zalegla rilčkarjeva samica kot zalego za nov rod. Listne cigarete so napravljene iz preščipane lista, ki polagoma vene, končno pa se posuši in odpade.

Če je na trti samo par listnih cigaret, škoda velika, ker odpade delovanje samo dotičnih zavitih listov. Če pa je zavitih listov mnogo, bo trta trpela in šibela, kar se bo poznalo tudi na grozdju, katerega bo manj, jagode bodo drobnejše in tudi manj sladke.

Zato moramo odločno nastopiti proti škodljivcu. Najvažnejše je, da zberemo vse zavitke, vse listne cigarete in jih vržemo v ogenj, ki bo uničil zašego. Če bomo to opravilo izvršili skrbno, ne bomo drugo leto več imev škodljivca, ali pa samo prav malo. Listne cigarete moramo zbirati vsako leto. Ne smemo pa jih metati na tla pol trto ali na gnoj, ker s tem pomagamo širiti škodljivca: iz jajčec se bodo razvile ličinke, ter se bodo zabubile in končno bomo imeli odraščene hrošča rilčkarja. S

škropljenjem proti odraslim hroščem do- sežemo prav malo, ker se rilčkarji po povzročeni škodi in preko dneva skrijejo. Kljub temu nekateri škropijo s »carpisa- nom 50«.

2. Listna pršica: Mnogo trtnih listov ima na zgornji strani listov večinoma okroglaste nabrekline, ki so bolj temno-zelene kot ostali, zdravi del lista. Na spodnji strani nabrekli so neki izrastki, ki se na prvi pogled zdijo kot plesen. V tem slučaju ne škodijo ti plesni podobni izrastki, marveč nekatere majhne s prostim očesom nevidne živalice, ki se skrivajo pod dotičnimi izrastki in katere imenujemo pršice. Te srkajo sok iz listov in s tem šibijo trto. Ker je takih listov navadno le malo, ni povzročena škoda posebno velika. Drugače pa bi bilo, če bi bilo napadenih listov mnogo. Zdi se, da trtna pršica ne napada v enaki meri vseh trtnih kultivarjev in da ji je še najbolj všeč malvazija.

Če so se pršice hudo razpasle, moramo proti njim nastopiti. S škropljenjem proti peronospori in oidiju ter žveplanjem proti oidiju jih ne zatiramo. Zdravstvena veda za zaščito rastlin svetuje, naj se proti koncu zime uporablja apneno žveplena oziroma še bolj žveplena barjeva brozga (tiobar) za obilno poškopitev komaj obrezanih trt.

3. Rdeči in rumeni pajek. Pravijo, da je letos ponekod zelo mnogo predvsem prvega, to je rdečega pajka. Je to zelo majhna in s prostim očesom nevidna živalica, ki pa dela veliko škodo, ker nastopa v velikanskem številu. Srka sok iz listov in tudi lesa in s tem trte ošibi tudi v taki meri, da se posušijo.

Rdečega in rumenega pajka uničujemo z »ovifac« katerega raztopimo po 100 gramov v 100 litrih vode ali primešamo med 100 litrov škropiva proti peronospori.

Gnojiti po prvi košnji

Če smo pozimi izdatno gnojili deteljiščem, senočetim in tudi pašnikom s posameznimi ali mešanimi gnojili, ki so vsebovala dušik, fosfor in kalij, potem ni potrebno gnojiti takoj po košnji. Ker pa mnogi sploh niso gnojili, drugi pa pre malo in prav redki zadovoljivo, bo primerno gnojenje po prvi košnji mnogo koristilo. Priporočljivo je gnojenje s sestavljenim gnojilom, ki vsebuje visoke odstotke dušika, fosforove kisline in kalija. Te 3 snovi naj bodo — če mogoče — v razmerju 1:3:3, kar pomeni, da je dušika 1/3 toliko kg kot fosforove kisline ali kalija. Dušika je zato lahko sorazmerno manj, ker ga rastline — posebno detelje — precej vsrkajo iz zraka. S tem pa ni rečeno, da ni potrebno gnojiti tudi z dušikom.

Koliko gnojila naj raztrosimo? Vsakih 1000 m² površine bi bilo potrebno pognojiti s 3 kg čistega dušika, 7-8 kg fosforove kisline in 7-8 kg kalija. Navedena količina čistega dušika odgovarja 20 kg apnenega solitra, ki v 100 kg vsebuje 15 kg dušika; 7-8 kg fosforove kisline dobimo v 40 kg superfosfata z 20% fosforove kisline, 7-8 kg kalija pa iz 20 kg soli s 40% kalija. Torej bomo raztrosili na vsakih 1.000 m² komaj pokošene senočeti ali deteljišča po 20 kg apnenega solitra (nitrato di calcio), 40 kg superfosfata (perfosfata) in 20 kg žveplenokisle kalijeve soli (solfato potassa).

Ta umetna gnojila lahko premešamo pred uporabo, lahko pa trosimo tudi vsako posebej. Mogoče pa dobimo v trgovini kakšno mešano gnojilo, ki bi približno vsebovalo navedene količine gnojilnih snovi in bi odgovarjalo razmerju 3:8:8, kar je zelo podobno razmerju 1:3:3.

Zavedati se moramo, da odnesemo z vsako košnjo zelo mnogo navedenih gnojilnih moči, katere je potrebno zemljišču povriniti, če hočemo tudi v bodoče imeti zadovoljive pridelke krme. Isto pa velja tudi za druge kulture. Kdor obilno ne gnoji, naj ne pričakuje bogatih letin.

PRVE DOMAČE ČEŠNJE V GORICI

Prve letošnje domače češnje so se pojavile v Gorici na trgu v soboto, 9. maja. Bilo jih je kakšna 2 kg, prinesene pa so bile iz Spodnjega Cerovega, malo onkraj italijansko-jugoslovanske meje. Prinositeljica jih je prodala po 500 lir kg, preprodajalka jih je dajala po 700 lir. Do popolne zoritve sta tem češnjam manjkala še 2 dneva.

Letošnje češnje so se pojavile sorazmerno zelo pozno. Navadno se pojavijo skupno z zgodnjim graham prav prve dni maja, ali celo zadnje dni aprila. Zgodilo pa se je, da so jih prodajali v šopkih že 25. aprila. Letos je sorazmerno vse nekoliko bolj pozno, a priroda zelo hitro dohiteva vse zastalo in ob koncu junija bomo najbrž že na tekočem. 10. maja še ni bilo na trgu domačega graha.

KRATKE NOVICE Z VSEGA SVETA

Ameriško vrhovno sodišče je na tožbo neke Nemke razsodilo, da je ameriški zakon, ki odvzema ameriško državljanstvo priseljencem, ki se potem, ko so dobili državljanstvo, za več kot tri leta vrnejo v prvotno domovino, neveljaven. Ta zakon namreč ustvarja diskriminacijo med ameriškiimi državljani. Tako si bo okrog 50.000 ljudi spet lahko pridobilo ameriško državljanstvo.

—0—

De Gaulle, ki je bil pred kratkim operiran in se je — kot vedno v takih primerih — že govorilo, da »je bolezen hujša, kot jo prikazujejo«, se je spet čil in spočit pojavil v javnosti. Nič ne kaže, da bi si antigauillisti že lahko meli roke.

Letalstvo v kmetijstvu

Z napredkom v tehniki se tudi letalstvo v kmetijstvu vedno bolj izpopolnjuje. V ta namen pa ne uporabljajo letal samo v ZDA ali v drugih oddaljenih državah, temveč tudi v Italiji. Tako deluje v Veroni posebna družba »aer agricola«, na Sardiniji in v južni Italiji družba »Elicopter« in še druge. Te izposojajo svojo letalsko službo za zaščito rastlin in gnojenje, pa tudi za setev. Seveda se izplača letalska služba samo tam, kjer je potrebno obdelati ali zaščititi večje površine. S takimi površinami razpolaga predvsem državna gozdarska uprava, če hoče zaščititi gozdove pred kakšnim rastlinskim škodljivcem ali ozdraviti že napadene površine. Malo zasebnikov ima tako velike površine enotne kulture, da bi se izplačala letalska služba in zato je pač potrebno, da se posamezniki združijo.

Letalska služba v kmetijstvu uporablja predvsem majhna in okretna letala ali pa helikopterje. Za vsako finejše delo pride v poštev samo helikopter. Uporabljajo pa le-

talsko službo za zaščito nasadov oljk pred muho, ki povzroča črvičnost in s tem razvrednotenje oljk. Zaščitno sredstvo za oljke je tekočina (Rogor) in zato mora imeti letalo posebne razpršilnike oziroma atomizatorje, ki razdelijo škropivo v obliki megle. Isto velja sploh za vsako razprševanje škropiv: škropljenje proti peronospori in oidiju kakor tudi proti drugim škodljivcem na trti, češnjah in sploh sadnem drevju, pa tudi na deteljiščih in drugod. Posebne priprave morajo biti na letalu, če se hoče zaščitno sredstvo razdeliti v obliki prahu — prašenje, posebne priprave tudi za slučaj, da se hočejo trositi umetna gnojila v obliki zrn ali močnih koncentratov. Za setev gozdnih semen kakor tudi semen krmskih rastlin morajo biti na letalih zopet posebne priprave.

Letalstvo se v kmetijstvu vedno bolj uveljavlja in pri današnjem pomanjkanju kmečke delovne sile je to velika ugodnost.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

DEŽELNA AVTONOMIJA NA GORIŠKEM

Kmetsko-delavska zveza je ustanovila stalen agitacijski odbor, ki mu je bila vojna odškodnina stvar glavni predmet njegovega zanimanja.

Dne 16. marca 1922. se je vršil shod vojnih oškodovancev v Gorici, katerega so se

110. Dr. E. BESEDNJAK

udeležili v prvi vrsti naši župani — bilo jih je okrog 80 — potem pa tudi zastopniki vseh strank na Goriškem.

Namen shoda je bil ta, da se pripravijo tla za manifestacijsko zborovanje vojnih oškodovancev. Shod se mora vršiti mirno in veličastno, da ga ne bi ena ali druga preozgreta politična skupina onemogočila, je bilo dano navodilo.

Vojni oškodovanci s Tolminskega, Kanalskega, Banjške planote in severnega dela goriške okolice naj se zberejo na Katarinijevem trgu, da odkorakajo v čeverostopih na Telovadni trg.

Vojni oškodovanci iz Vipavske doline naj se zberejo na Živinskem trgu, da odkorakajo v sklenjenih vrstah na prostor, ki je določen za shod.

Oškodovanci iz južnega dela Goriške okolice, naj se zberejo na Senenem trgu. Vojni oškodovanci iz Brd, Podgore in Pevme, zberite se pri soškem mestu (pri Fogarju) — je bilo naročeno.

SHOD VOJNIH OŠKODOVANECV

Tako so 2. aprila 1922. že zjutraj začele prihajati v mesto množice ljudstva. Na Telovadnem trgu sta bili postavljeni dve tribuni, ena za slovenske in druga za italijanske govornike. Okoli teh tribun so se gnetli Slo-

venci in Italijani tako na gosto, da skoraj nisi mogel skozi.

Na slovenski strani je začel zborovanje predsednik Županske zveze župan svetolučijski Anton Mikuž, ki je pozdravil množico in podal besedo Francu Gorkiču. Izvajal je približno sledeče:

Današnji shod smo sklicali zato, da prisilimo vlado spoštovati lastne zakone. Zakon o vojni odškodnini zagotavlja oškodovancu popolno povrnitev vojne škode. Brezštevilno vladnih odlokov pa je pozneje vse ugodne zakonske določbe ukinilo in v resnici se danes postopa z vojnimi oškodovanci tako, kakor da ni nikakega zakona. Pri sklepanju konkordatov se z našim ljudstvom postopa po cigansko. Ne pripuščajajo, da bi oškodovanec mogel prinesiti dokaze o resničnosti tega, kar je naznanil kot škodo. Župan, tajnik, učitelj in duhovnik so naravno izključeni od dajanja informacij. Naravno je, da mora med ljudstvom vladati ogorčenje radi teh vnebovpijočih razmer.

Meseca oktobra 1921. je izšel odlok, s katerim se odreja vzpostavljanje škod na javnih poslopih, cestah, vodovodih itd. Glavni civilni komisariat v Trstu je zagotovil, da izda že decembra 1921 izvršilne odredbe k temu odloku, a še danes jih ni.

BITEŽNIKOVE BESEDE

»Bodoči zgodovinar,« je izvajal dr. Bitežnik, »se bo moral ozirati na današnji dan 2. aprila, ki bo veljanskega pomena za gospodarsko in socialno življenje naše dežele. Vsa dežela dviga danes enoten glas protesta proti vladi in govori svojo zadnjo besedo.«

»Vlada je mislila, da je ljudstvu že zadostno pomagano s tem, da mu izdela lep pisani zakon, ki ga po'em ne izvaja. Vsi vojni

oškodovanci, ki so na tem manifestacijskem zborovanju, ne kličejo vladi ničesar drugega nego to, da naj spoštuje lastne zakone.« (Pritrjevanje)

»Danes so hiše še vedno v razvalinah in ljudstvo mora bivati v največji bedi po barakah z živino v enem prostoru. Vse to jasno vpije vladi, naj prizna naše pravice. Ljudstvo je pripravljeno se do zadnjega boriti za svoje gospodarske in socialne pravice, da se popolnoma ne zasužnji bankirjem in kapitalistom.« (Pritrjevanje.)

»Bojevalo se bo tudi do zadnjega proti birokraciji, ki noče videti potreb in mizerije našega ljudstva. Le discipliniranosti naših ljudi, Slovencev in Furlanov, se ima vlada zahvaliti, da se množice gibljejo v mejah zakonov.«

ZA VSE ENAKA MERA

V imenu Kmetsko-delavskih zvez je spregovoril dr. E. Besednjak. »Iz nepregledne vrste krivic, ki jih je navalila vlada na naše ljudstvo, sem si izbral dve, da jih pred vašimi očmi razkrinkam.«

»Naše občine tiče do kolen v dolgovi. Imperialistična vojna ni uničila le financ vseh držav Evrope, temveč je spravila tudi občino na beraško palico. Kdor hoče občinsko avtonomijo, mora rešiti občine iz denarne sužnosti. Italijanska vlada je to spoznala in se lotila zdravljenja občinskih financ.«

»Izdala je 3. junija 1919 odlok in se obvezala, da plača iz državne blagajne vse dolgove porušenih občin za leta 1919, 1920 in 1921. Toda čujte in strmite, ta vladni odlok velja le za štiri pokrajine, ne pa za našo ogoljufano deželo.«

»To je kruh pravice, ki ga mora uživati naše ljudstvo pod rimsko vlado. Zahtevamo v imenu stotisočev zanemarnjenega, prevaranega in izmučenega goriškega ljudstva, da se nemudoma in brez odloga raztegne odlok od 3. junija 1919 na nove pokrajine.«

(Dalje)

Potihem je zažvižgal in takoj se je prikazal odnekod iz teme še drug palček.

»Varujte ta dva dečka, ki spita tu v listju pod bukvo, dokler se midva s tem večjim dečkom ne vrneva.«

»V redu, bratec. Lahko se zaneseš na nas,« je odvrnil drugi palček in spet izginil v temo.

»Torej pojdiva. A previdno stopaj, da te razbojniki ne zasačijo,« je rekel Palček Oprezalček.

Janez se je skobacal iz listja, palček Oprezalček pa ga je prijel za roko in ga odpeljal s seboj po gozdu, v katerem je bilo temno kot v rogu. Dolgo sta se tako plazila skozi gozd, plezala preko prevrnjenih debel in skal, se prerivala skozi gosto podrast in visoko praprot, se vzpenjala zdaj po hribu navzgor, pa spet previdno lezla navzdol, ali bolje rečeno, previdno je lezel le Janez, ker Palček je lahkotno kot mačka ali divja kozica skakljal poleg njega in zdelo se je, da ves čas točno ve, kje hodi, kakor da sledi neki nevidni stezici. Janezu se je zdelo, da se plazita tako skozi temo že celo večnost, čeprav v resnici ni moglo trajati prav dolgo.

Končno se je palček na robu neke jase ustavil in zašepetal:

»Vidiš tisto luč? Tam je razbojniška kočja.«

Janez je presodil razdaljo in šepetaje odvrnil:

»Splaziva se bliže.«

»A čisto potihem. Če te razbojniki dobe, te pri priči ubijejo. Pazi, da ti ne počni niti suha vejica pod podplatom!«

»Boš že videl, kako se znam plaziti. Bolje kot Indijanci,« se je pohvalil Janez. Izpustil je palčkovo roko in se začel na lastno pest plaziti proti luči. Res ni niti ena suha vejica počila pod njegovo nogo. Palček mu je sledil.

Kmalu sta bila pri razbojniški koči. Janez se je previdno oziral, da bi odkril stražo. Toda straže ni bilo, ker so razbojniki

Trije bratje gredo po svetu

F. J. 10

PRAVLJICA

menili, da so sredi ogromnega in samotnega gorskega gozda čisto varni, saj nihče ni vedel za to njihovo skrivališče. Iz za zapahnenih vrat je bilo slišati kričanje in razbrzdan krohot.

»Špičmuh in njegovi pajdaši pijejo in se goste od veselja, da bodo dobili v kratkem toliko denarja v roke,« je zašepetal palček Oprezalček.

»Toda veselijo se malo prezgodaj, se mi zdi,« mu je prav tako potihem odvrnil Janez. »Prisluhniva, kaj kriče. Splazil se bom čisto do vrat.«

»A bodi previden!« ga je opozarjal palček.

»Bodi brez skrbi,« je rekel Janez. Spustil se je na tla in se po vseh štirih odplazil do vrat. Tudi če bi bil kak razbojnik nadno odprl vrata, bi ga ne bil mogel opaziti.

Pri vratih se je potuhnil za velik štor, na katerem so razbojniki sekali drva, in prisluhnil.

V koči je nekdo oblastno kričal, vmes pa grdo rigal od pijanosti.

»To je sam poglavar Špičmuh,« je zašepetal palček Oprezalček, ki se je tudi priplazil do štora in se stisnil k Janezu.

»Hej, ti... hum... natoči... ke... spet polne bokale... hum... in eks... hum... tistega bogatega... ke... bedaka... ke... ki bo vsak čas tu s polno vrečo... hum... denarja... ke... hahaha... ke... In na zdravje... ke... tistega... ke... ki mu bo porinil... hum... nož v rebra... huj, huj... ke!« je rjovel surovi glas v koči med kolcanjem in krohotom.

(Dalje)

Resen opomin slovenskega zdravnika proti „kontracpciji“

(Nadaljevanje s 3. strani)

je nejasnosti toliko, bi bilo boljše, da ostane razprava prihranjena strokovnim krogom. Ker pa se je širom sveta pričelo o problemu razpravljati javno, je menda prav, če se poleg zagovora sliši tudi bolj previdna mnenja, ki stavljajo tudi nasprotna vprašanja.

V prvem odstavku sem navedel vprašanje, ki me je med prvimi vznemirilo. Težko se je namreč strinjati s tem, da bi bil človek le nekaj objekt znanstvenega raziskovanja. Bolejim se, da nas to lahko spomni na nedavna kriva pota medicine. Vprašanj pa je še več. Poizkusimo si zamisliti argumente, s katerimi skuša kontracpcija dokazati svojo varljivo in upravičenost. Govorim tu o kontracpciji nasploh in ne samo o hormonalni, ker so v naslednjih vprašanih problemi isti.

Slišimo npr. bojazen, da bi na svetu lahko prišlo do prevelike naseljenosti, tedaj pa bi materialno blagostanje ne moglo priti do veljave zaradi množčnega se števila ust. Ljudje razmišljajo in tako so razmislili, da bi se taka nevarnost lahko odpravila s kontracpcijo. Ne najdem pa tovrstnega opravičila za našo slovensko kontracpcijo, saj je znano, da naša nataliteta ni dobra. Že pred 30 leti je npr. moj oče, znani ginekolog, spregovoril nekaj grenkih besed na račun slovenske natalitete in je pozval zdravništvo, da skrbi za nemoteno številčno in vsebinsko napredovanje naroda. V eni zadnjih številk Zdravstvenega vestnika pa ugotavlja prof. dr. Trampuž, da nataliteta v Sloveniji stalno in hitro pada in še omenja: »Dejstvo, da je nataliteta v SR Sloveniji med najnižjimi v Evropi in najnižja v Jugoslaviji, nas mora močno zaskrbeti.« Če po vsem tem prav zaključim, bi taki podatki o nataliteti v Sloveniji terjali še prav posebno previdnost v primeru kontracpcijskega vprašanja.

Med zagovori kontracpcije je tudi evgenični zagovor. Teoretično je vsekakor dokazano, da bi tu kontracpcija lahko odigrala pozitivno vlogo. Vendar le v primeru, če bi bila dozirana samo pri primerih, ki so evgenično problematični in če bi bila tu uspešna. V uspešnost pa dvomimo. Kontracpcija je namreč hkrati tehnični postopek, ki terja nekaj časa in discipline od tistih, ki se je poslužujejo. Take discipline pa ne moremo pričakovati pri subnormalnih ali celo slaboumih ljudeh, prav tako ne pri motenih osebah, ki so seksualno izrazito inkontinentne, nevdružne. K tem prištevamo mnoge kronične alkoholike, često pa tudi akutni alkoholizem zbudi začasno seksualno nepremišljenost. V vseh teh najizraziteje evgenično neugodnih primerih torej lahko pričakujemo, da bo kontracpcija odpovedala. Če ti hormoni-levki držijo, je nevarnost, da bo v bodočih generacijah vedno večji procent evgenično manivrednih oseb. Čeprav v tem odstavku navajam nekaj misli z evgeničnih vidikov, s tem nikakor nočem ustvariti dojem, koliko je kakršnokoli evgenično vrednotenje sploh sprejemljivo ali ne.

Ne vpliva na zmanjšanje splavov

Slišimo lahko tudi, da kontracpcijo zagovarjajo s tem, da naj prepreči ali pa vsaj omeji porazno visoko število za zdravje hu- do nevarnih splavov. Vendar tudi tu njena

naloga ni tako jasna, kot se na prvi pogled zdi. Do sedaj sicer pri nas kontracpcija še ni dosegla kakega idealnega razmaha, prav gotovo pa je doživela veliko podporo in širino. Kljub temu za enkrat ni pokazatelj zmanjšanja števila splavov. Po podatkih prof. dr. Trampuža število dovoljenih in nedovoljenih splavov celo še narašča. Domnevamo lahko sicer, da bi pri idealnem razvoju kontracpcijskega gibanja le dosegli upad splavov. Vendar je znano, da nobena reč ne doseže svojega ideala.

Slede tudi tako imenovani mentalno higienški razlogi in opravičila kontracpcije. Po teh naj bi predvsem rešili ženo strahu pred nosečnostjo. Pripomogli pa bi tudi k planiranju družine, s tem pa k porajanju zaželenih otrok. Kot zgoraj, sta tudi tu obe postavki precej majavi. Res je sicer, da poznamo precej razširjen strah pred nosečnostjo. V dokaj redkih primerih moremo tak strah razumeti. Češče pa je tak strah zgolj porazen znak deformacije žene. Menda ni naša dolžnost, da bi na to deformacijo udarili pečat. Prav gotovo je lažja pot kontracpcija. Moramo pa se odločiti za težjo pot, pa končno tudi bolj hvaležno. Ta naj omogoči ženi pogoje, da bo sprejemala svoje materinstvo z veseljem. Ti pogoji niso samo materialni, ampak predvsem tisti, ki omogočajo vzrast visoke osebnosti s široko mentaliteto.

Po drugem zagovoru naj bi bila kontracpcija eden izmed temeljev v borbi po zaželenem otroku. Lahko pa se takoj vprašamo, ali bomo na tak način res dobili tistega pravega, srečnega in zaželenega otroka? Tako pričakovanje je zelo tvegano. Kako naj zraste srečen otrok v družini, ki tako hladno utesnjuje srce in da toliko na planiranje? Taka družina brez pravega srca ustvarja v svoji sredi disharmonijo, ko ne najdemo globin, ki bi lahko ustvarile za otroka pravšno družinsko ognjišče. Planiranje družine je pojem, ki ga je porodil svet prevrnjenih vred-

not. Med drugim je ta pojem zelo priljubljen na Švedskem, ki slovi po visoki meri seksualno-etičnega razpada. To je svet, ki mu je triumf kapitala zameglil razsodnost, da je postal izredno domišljav in prevzet in gleda naših človeških sposobnosti in možnosti. Ponajšajoč se nad delom svojih rok, je to postal svet alienacije. Vabim ga, da planira tudi smrt, če jo more!

Zakaj se vprašanje kontracpcije sploh pojavlja?

Prej sem omenil misel o toplem ognjišču kot pogoju za vzgojo zdravega in klenega otroka. Se en razlog vidim, zaradi katerega kontracpcija ne omogoča takega ognjišča. Topel dom je namreč plod zrelih osebnosti. Vse to, kar je res človek, je nastalo z obvladovanjem nižjega. Le zrela, etično oblikovana osebnost je porok za vzgojo zdravih otrok, ki bodo znali najti prave vrednote v življenju. Iz teh vrstic naj seveda ne sledi kaka težnja po asketski vzdržnosti, pač pa potreba, da postane človek gospodar, ne pa suženj nižjih strasti. Obvladati strast je seveda težja pot od tiste, ki olajšuje izživiljanje strasti.

Zgornje vrstice nočejo biti izraz kake skrajnosti in odreči kontracpciji vsako veljavo. Zbudijo pa naj razmišljanje. Če se je uredništvu Naših razgledov zdelo potrebno, da je priobčilo o tem nekaj, bi morda ne bilo napak, če bi povabilo še druge strokovnjake k razpravi. Menda bi ne bilo nezanimivo zamisliti se in razpravljati tudi o tem, zakaj se dandanes vprašanje kontracpcije s tako močjo sploh pojavlja; kje so vzroki, da se žena brani biti mati; se morda bojimo, da bi nam nova usta odžirala grižljaj, ali pa nasprotno nočemo, da bi nov človek vstopil v prekletstvo bivanja? Najsi bodo odgovori kakršnikoli, nekaj se mi zdi jasno: dokler bo predstavljala kontracpcija medicinski poseg, toliko časa je v tej zadevi edini arbiter medicina, kajti le ona si postavlja svoje indikacije in kontraindikacije pri svojih ravnanjih.

Dr. Jurij Zalokar

ŽENA IN DOM

Kako osvežimo in okrepimo svoje telo

Spomladi se večkrat počutimo utrujene, manjka nam volja do dela in celo do zabave. Vse to je posledica zime, ker nam manjkata sonce in zrak, ko se raje tiščimo doma na toplem, ker je zunaj mraz in vlaga. Tudi hrana je pozimi bolj enostranska, primanjkujejo ji vitamini in rudninske snovi, ki jih telo potrebuje. Vsa ta pomanjkanja občuti naše telo spomladi, pa tudi naša koža. Zato bomo v tem času skrbele, da okrepimo in osvežimo svoje telo in kožo.

Zjutraj, ko vstanemo, odprimo okno in nekolikokrat prav globoko zadihajmo. Pri vsakem vdihu dvignimo roke nad glavo, pri izdihu pa jih povesimo. Na ta način bomo prezračile pljuča in poživile krvni obtok.

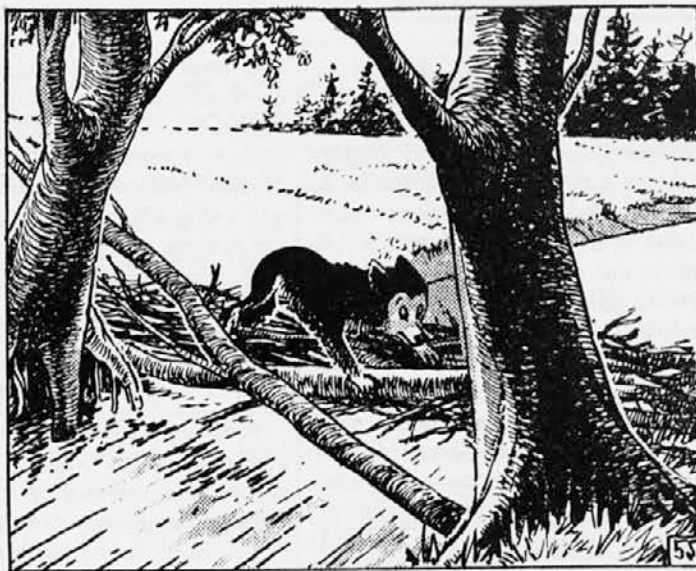
Naše telo in koža potrebuje posebno spomladi mnogo svežega zraka in sonca, zato ju poiščimo kadar nam je mogoče. Vsak prosti dan porabimo za izlete v naravo, da se telo sprosti in prezrača po dolgomesečnem bivanju v zaprtih prostorih. Na prostem bodo našo kožo obsijali ultraviolečni žarki. Po njihovem vplivu se ustvarja v telesu vitamin D, ki je vsakemu živemu bitju potreben za rast in razvoj. Zelo potreben je ta vitamin predvsem otrokom. Pošiljajmo zato otroke na izlete in sprehode,

da izgubijo zimsko bledico in postanejo sveži, rdečelični.

Ako imamo vrtiček ali njivo in moramo začeti s prekopavanjem, setvijo in sajenjem, bo to prav dobrodošla telovadba na prostem. Ne branimo se je, saj bo telo koristila tudi našemu organizmu.

Kaj pa prehrana? Spomladi čutimo nepotešljivo željo, da bi uživali mnogo sveže zelenjave in sadja. To je razumljivo, saj je v naši prehrani pozimi primanjkovalo predvsem tega. Z zelenjavo in sadjem dobi naše telo mineralne soli in vitamine, ki so mu nujno potrebni za obstoj. Zatorej posezimo spomladi po vsaki zelenjavi. V tem času si lahko določimo sadno in zelenjavno kuro. En dan v tednu uživajmo samo surovo sadje in zelenjavo. Zjutraj n. pr. pomarančo, ob deseti uri pest suhih sliv, opoldne krožnik zelenjave z nestriganim korenčkom, zabeljeno z limoninim sokom, potem še pomarančo in banano, popoldne kozarec limoninega soka, zvečer solata, okisana z limono, nastrgano jabolko, pomaranča in banana.

Nekateri priporočajo namesto enega dietnega dne v tednu štiri sadne večerje v tednu. Štirikrat v tednu pojemo za večerjo samo pomarančo, banano ali jabolko. Zelenjavne in sadne kure trajajo po en mesec. Izberemo lahko tisto izmed njih, ki nam bolj prija. Obe sta uspešni. Vse dietne zelenjavne kure poživijo delo prebavil in osvežijo celo telo.

55. Naslednji dan je Baree pozno popoldne prišel po mostu iz naplavljenega drevja na drugi breg potoka. Zadnji žarki zahajajočega sonca so obsevali majhno jaso v gozdu. Na sredi jase se je Baree ustavil. Ko je tako nepremično stal s povešenim repom, strigel z ušesi in previdno vohljaj, je bil na las podoben mlademu volku.

56. Izza skupine mladih balzamovcev sta ga opazovala Pierrot in Vitka vrba. Pierrot je dvignil puško. Nepeesa se je rahlo dotaknila njegove roke in zašepetala: »Oče daj mi puško. Jaz bi ga rada ustrelila.« Pierrot se je nasmehnil in ji dal puško. Zanj je bil volčji mladič že mrtev, saj je vedel, da hčerka nikoli ne zgreši.

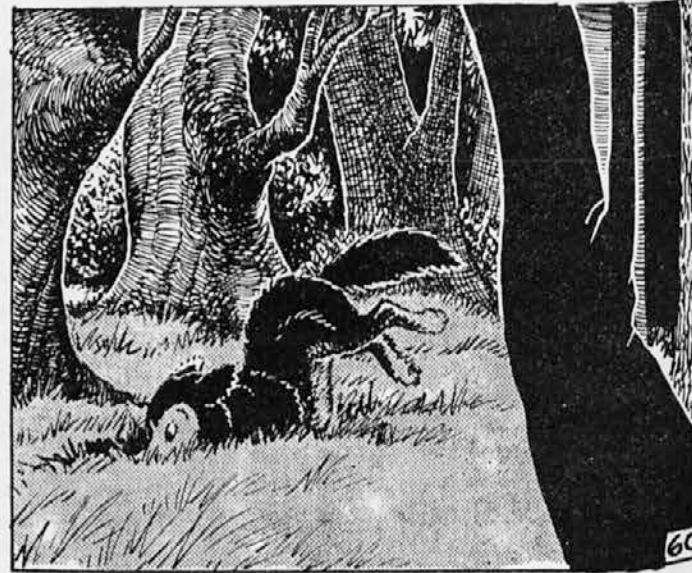
57. Nepeesa je skrbno pomerila in izprožila. Barreja je odneslo v zrak. Krogla ga je zadela še preden je zaslišal pok. Nekajkrat se je prevahil, ne da bi občutil bolečino. Potem pa ga je pretresla, kot da ga reže razžarjen nož. V tem trenutku bolečine je njegova pasja narava premagala volčjo. Kratko, divje je zalajal.

58. Pierrot in Nepeesa sta stopila izza dreves. Vitki vrbi so oči zaradi uspelega zadetka ponosno sijale. Nenadoma pa je obstala, prsti so se ji prestrašeno skrčili okrog puškine cevi. Ob Barejevemu žalostnem lajanju se je zresnil tudi Pierrot. »Uchi Moosis!« je v svojem jeziku zašepetala Nepeesa. »Pst!« je vzkliknil Pierrot.

59. Medtem, ko sta v začudenju obstala, se je Bareeju vrnila zavest. Prestrašeno je pogledal novi »gozdni prikazni«, ki sta se mu začeli bližati. Se enkrat je zalajal, potem pa se je pognal v gozd in se zaril med gosto smrečje ob potoku. Sele sedaj, ko je slišal za seboj korake zasledovalcev, je zares spoznal strah.

60. Ko se je notel še bolj skriti, je nenadoma padel v neko jamo. Grozno mu je bilo, ko mu je kar naenkrat zmanjkalo tal pod nogami, toda oglasil se ni. Posvarila ga je volčja narava, prisilila ga je, da je legel v jamo, da se ni premaknil in ne oglasil, čeprav je slišal korake skoraj nad svojo glavo. Se dihati si ni upal.